

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

1 Février 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 338

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Şubat 1932

DİN, DU'A ve HALK

« Cümhuriyyet » gazetesi çok mühim bir fikri ileri sürdü: Mahlukun halıkına 'arz edeceği heyecanlar, ma'nasını anladığı kelimelerle ifade olunmalı. Bundan daha mantikî bir iddi'a olamaz .

Bir milletin dinsiz olması mümkün , hattâ ca'iz değildir, fakat ortada din denilebilecek ya'ni vazifesini bilen ve ifa eden bir din olmalı .

Halk kur'anın tefsirlerini okuyamaz ve her müfessir kendi kafasına göre anlamak ve tefsir etmek zaruretinde olduğu için bunları halkın okuması bile zihn teşevvüşünden başka bir şeyi müntic olmaz. Biz **Kurani Kerim** i, ma'na - sını anlamaksızın okuyan bir müslüman millettiz; fakat bunun dos doğru ma'nasi dinsiz bir millettiz demektir. Kur'ani biz türkcesinden okumaliyiz ve bizim kur'anımız türkce kur'an dır . Eğer türklerin de müslümanlığı kabul edeceğini derpiş etseydi Allah **Cebra'il 'aleyhisselam** a arabesile beraber bir de Türkce kur'an tebliğ etmesini emr buyururdu. Bundan başka Allah, Türk e kâfi zekâ vermiş olduğu için kur'ani türk diline heman çevire - rek Allahın sözlerini anlamak isteyeceğimiz ve bunu yapmakda bu kadar gecikmeyeceğimiz me'muli ilâhî idi .

Nemazlarda okuduğumuz kur'an ayetlerinin ma'nayı şeriflerini anlamayız . Bu vaz'iyet Allahın huzurunda gülüne olmak vaz'iyeti dir; bize çocukluğumuzdan beri her sabah okumak emr olunmuş bir du'a ve Allaha bir hitab ü istid'a olan

يا مفتاح الابواب افتح لنا خير الباب

kelimelerini Allaha hitaben okurken ey Türk kulum ne isteyorsun dese bu du'ayı okuyan ne istediğini bilmediğini ve bu kelimelerin ma'nasını bilmediğini söylemeye mecbur olmazmı? Bir gün yeni çerilerden biri bir yehudiye müslüman etmek istemiş, palasını çekmiş « Ulan çabuk müslüman ol yoksa palayı başına indiririm » demiş, yehudi aman agam peki müslüman olmaya hazırım, söyle ne yapmalıymki müslüman olayım demiş . Yeni çeri cevaben « Yediği halta bak onu ben bilir miyim » demiş; vaz'iyet 'ayni vaz'iyetdir . **Cümhuriyyet** gazetesi Kur'an türkceye terceme etmeli. Du'a türkce okunmalı diyor .

Nitekim İncili şerif, 'ıbranice iken her millet kendi lisanına terceme edilmiş İncili okur ; bundan dolayı **İncil** e hurmet azalmamıştır .

14 Şubat 1328 tarihli ve 54 numaralı **İctihad** ın 1221 inci sahifesini 'aynen aşağıya nakl ediyoruz : aşağı yukarı yirmi sene evvel bu hususda nasıl düşünmüş olduğumuz 'ayan, beyan görülür :

MEŞİHATİ CELİLENİN TA'MİM ETDİĞİ DU'A

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللهم صل صلاةً كاملةً وسلم سلاماً تاماً على سيدنا محمد الذي
تعل به العقد وتفرج به الكرب وتقضى به الحوائج وتنال به
الغائب وحسن الخواتيم ويستسقى الغمام بوجه الكريم وعلى
آله وصحبه في كل لحظة ونفس بعدد كل معلوم لك
آمين دفعه او قوته جقدر

İCTİHAD

Yukarıya 'aynen yazdığımız du'a, Babı Meşihat tarafından yüz binlerce tab' olunarak ibtida'i ve tâli mekteblere tevzi' ve bunun 4444 def'a etfali müslimine okutdurulması emr olunmuştur. Elimize geçen bu nushasını (Menba'ul'irfan) mektebine müdavim on iki yaşında bir çocukdan aldık . [1]

(İctihad) ın ictihadı şu merkezdedir: Du'a kalbi, Allahına rabt eden bir vecd ü heyecanın ifadesidir. Bu cihetle du'ayı teşkil eden kelimeler du'a edenin en ziyade mahremi can ü vücudunu olan kelimeler olmak tabi'idir . Bu du'a Arabcadır. Ma'nasını on iki yaşındaki Türk çocukları değil kırk iki yaşındaki her arab dahi kolay kolay anlamaz . Du'a 4444 def'a değil, viedan ü canın arzu ve şiddeti heyecanına göre tekrar olunmalıdır. Du'adan maksud celbi nusret ise bu suretle , yalnız bu suretle nusrete mazhar olmaya ümid var olmak 'adaleti mutlaka'i İlâhiyyeye karşı bir gaflet ve ma'siyetdir .

Vakı'a Allah : « ادعوانی استجب نکم » diyor. Fakat bunun ma'nasının, ma'nasını anlamadığımız kelimeleri 4444 def'a okuyun, size her istediğinizi veririm demek olmayacağı cayı tereddüd de - ğildir .

Du'anın a'lâsını Bulgarlar etdiler : Otuz bu kadar sene çalışdılar 'ırklarını kuvvetlendirdiler , teşkilâtı idariyye programlariyle değil, bizzat tanzimi idare ve icrayı hüsnî idare ile meşğul oldular. Zafer , hıfzı istiklâl esbabını hazırladılar : Vatana, hürriyyete, memleketlerin bir istikbale malik olduğuna iman etdiler. Bu kuvvet iman ile gece gündüz sa'y etdiler . « ليس للانسان الا ما سعى » yi müslümanlardan

bin kerre daha eyi anladılar. Biz sahte müslüman ve sahte insanların yaptığımız gibi irfan-sız, iz'ansız olarak , bir imparatorluğun hattâ küçük bir kariyenin bile beka bulacağına inanmadılar. Bulgarların sırrı muzafferiyetlerini anlamak istermisiniz? Bazularını, köylülerinin 'afiyetlerini, kiselerini, havas ve 'avamının dimağlarını mu'ayene ediniz. Bizim kafa taslarımız boşaldı. Derilerimizin içinde et, kemik, kan kalmadı. Köylerimizde köylü , köylülerimizde köy kalmadı . Anadolu boşaldı . Anadolu hastadır, Anadolu ölüyor. Adam başına Devlete bir lira veren Anadolunun sıhhati için Devlet bir kuruş vermiyor. İşte Devletin 1328 budcesi : Umuru sıhhiyye'i 'umumiyye için verilen para 9,799,629 kuruşdan 'ibaret - dir.[2]»

Bu satırların Osmanlı imparatorluğu zamanında ve 20 sene evvel yazılmış olduğunun göz önüne alınmasını rica ederiz.

Evet biz herkesin dindar olmasını isteriz , fakat bizim için **Dindar yalnız o adamdır ki hakikati arar, hakikati düşünür, hakikati sever.** Dindarlığın bu felsefi ma'nasile her kesin dindar olduğu gün Din, hem lâhutî hem nâsutî müesseselerin en yükseği en derini ve en güzeli olur.

Aramak ümid eseridir; düşünmek ışıklanmak dır; sevmek güzelleşmek ve yükselmek dir . Bizim anladığımız ve mütediyyini olduğumuz din bu üç dürlü fa'aliyyet menba'idır.

Din kitabını ya'ni Kur'ani Kerimi, halk , kendi dilinde okur ve anlarsa sâlim ve sâdik ma'nasile dindar olur ve ancak o zaman, hakkile dindar olur .

24 Kânunı sani 1932 İctihad

[2] 49 Numrulu (İctihad) ın Yangın var! meka - lesini mutlaka okuyunuz.

[1] Bu çocuk Peyami Safa idi . [Haşiye'i 1932]

Dr. Gustave Le Bon ve Matbu'at

Bütün dünya Matbu'atı büyük mütefekkir in vefatı münasebetile, merhumun 'akıllara hayret ve hayraniyyet veren sa'yinden ve

zekâsının mahsuldarlığından çok bahs etdi . 25,682 numrulu **Le Temps** gazetesi **UN Encyclopédiste** 'unvanlı bir mekalesinde